

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 88/06-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 8. júna 2006 v senáte zloženom z predsedu Alexandra Bröstla a zo sudcov Jána Auxta a Ľudmily Gajdošíkovej o sťažnosti G. Š. , bytom B., zastúpenej advokátom JUDr. R. S., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 126/03 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo G. Š. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 126/03 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 126/03 p r i k a z u j e konať bez zbytočných priet'ahov.

3. G. Š. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Bratislava III povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava III je povinný uhradiť G. Š. trovy konania v sume 6 825,40 Sk (slovom šesťtisícosemstodvadsaťpäť slovenských korún štyridsať halierov) do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu na účet jej právneho zástupcu advokáta JUDr. R. S., B.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 88/06-11 z 29. marca 2006 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť G. Š. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 126/03.

Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. Spr. 3261/2006 z 15. mája 2006, v ktorom okrem iného uviedol:

„Dňa 21. 3. 2003 bola na Okresný súd Bratislava II doručená žaloba sťažovateľky o neplatnosť kúpnej zmluvy. Žaloba bola podaná na nepríslušnom súde. Úkonom zákonnej sudkyne Okresného súdu Bratislava II zo dňa 24. 7. 2003 bola vec odstúpená Okresnému súdu Bratislava III dňom 4. 8. 2003. Vec bola pridelená do oddelenia JUDr. V. M.

Úkonom súdu zo dňa 2. 2. 2004 bol vo veci vyrubený poplatok, ktorý bol uhradený súdu dňa 20. 2. 2004.

Skutočnosť, že nebolo možné meritórne vo veci konať do 20. 2. 2004 bola spôsobená jednak tým, že žaloba bola podaná na nepríslušnom súde a následne i tým, že v čase podania návrhu nebol zaplatený súdny poplatok, ktorý je splatný podaním návrhu. Ďalej vo veci nebolo konané v tých súvislostiach, že zákonná sudkyňa JUDr. M. dňom 1. 9. 2004 odišla na stáž na Ministerstvo spravodlivosti SR. Vec bola prerozdelená do oddelenia zákonnej sudkyne JUDr. M. Z., ktorá v tom čase mala pridelených nevybavených cca 500 vecí. Nástupom novej sudkyne JUDr. O. bola vec pridelená do jej oddelenia dňom 26. 4. 2006. Podľa vyjadrenia zákonnej sudkyne vo veci bude vytýčený termín pojednávania bezprostredne po vrátení spisu z Ústavného súdu SR.“

Rovnaké skutočnosti, ktoré uviedol okresný súd vo svojom vyjadrení, zistil aj ústavný súd z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 8 C 126/03.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj s obsahom súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 8 C 126/03 dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Sťažovateľka sa podanou sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov (...)“.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry (I. ÚS 24/03, IV. ÚS 15/03, II. ÚS 66/03), v súlade s ktorou možno za konanie (postup) súdu odstraňujúce právnu neistotu sťažovateľa v konkrétnom posudzovanom prípade považovať také konanie, ktoré smeruje k právoplatnému rozhodnutiu vo veci alebo k odstráneniu jeho právnej neistoty zákonom dovoleným spôsobom. K vytvoreniu právnej istoty preto

dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu (napr. III. ÚS 127/03).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Ústavný súd (obdobne ako Európsky súd pre ľudské práva) pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

1. Z predloženého súdneho spisu vyplýva, že predmetom konania na okresnom súde je určenie neplatnosti kúpnej zmluvy. Takéto konania nie sú právne a ani skutkovo zložité a všeobecné súdy majú dostatok skúseností s rozhodovaním týchto vecí. Z konkrétnych okolností daného prípadu je však zrejmé i to, že okresný súd k vykonávaniu dôkazov dosiaľ vôbec nepristúpil, preto prípadná právna a faktická zložitosť veci nemohla mať vplyv na doterajšiu dĺžku konania.

2. Ďalším kritériom, ktorého použitím ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných priet'ahov v posudzovanom konaní, bolo správanie sťažovateľky ako účastníčky súdneho konania. Ústavný súd nezistil, že by doterajšia dĺžka konania pred okresným súdom bola výrazne ovplyvnená správaním sťažovateľky, ktorá bola v konaní aktívna a v októbri 2004 podala aj sťažnosť na zbytočné priet'ahy v konaní.

Je síce pravdou, že sťažovateľka podala žalobu na miestne nepríslušnom súde a pri podaní žaloby nezaplatila súdny poplatok, ale tieto skutočnosti nemali výrazný vplyv na predĺženie doby tohto konania, lebo žaloba bola odstúpená príslušnému okresnému súdu už po 4 mesiacoch od podania žaloby (24. júla 2003) a vyrubení súdneho poplatku sa okresný súd začal zaoberať až 2. februára 2004, keď vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku, ktorá tento 20. februára 2004 zaplatila.

3. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu v konaní.

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého akonáhle sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Z postupu okresného súdu vyplýva, že od 4. augusta 2003, keď mu bola vec doručená z Okresného súdu Bratislava II, až do predloženia spisu ústavnému súdu (22. mája 2006) urobil iba jeden jednoduchý úkon, keď vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku.

Obranu okresného súdu spočívajúcu v poukazaní na neprimeranú zaťaženosť zákonných sudcov a ich časté zmeny (ako dôvody, ktoré by mali byť objektívnou príčinou spôsobujúcou priet'ahy v konaní) ústavný neakceptoval. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. III. ÚS 147/02, I. ÚS 100/02) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné priet'ahy v súdnom konaní.

Vychádzajúc z doterajšieho priebehu konania okresného súdu preto ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 126/03

došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Ústavný súd v súlade so svojim rozhodnutím o porušení základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v zmysle § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde prikázal okresnému súdu, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 8 C 126/03 konal bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Sťažovateľka požadovala za porušenie jej označeného práva finančné zadost'učinenie v sume 40 000 Sk z dôvodu uvedeného v sťažnosti.

Pri určení výšky primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na zistené zbytočné prietahy v konaní okresného súdu a konkrétne okolnosti prípadu ústavný súd považoval priznanie sumy 20 000 Sk za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol o úhrade trov sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. R. S. Sťažovateľka požadovala úhradu trov konania v sume 6 887 Sk.

Ústavný súd pri priznaní úhrady trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2005, ktorá bola 16 381 Sk. Úhradu sťažovateľke priznal podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2006 (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti), a to v súlade s ustanoveniami § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov za každý úkon v sume 2 730 Sk. Uvedená suma bola podľa § 18 ods. 3 citovanej vyhlášky a podľa § 27 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov zvýšená o 19 % daň z pridanej hodnoty, t. j. v sume 1037,40 Sk, a k tomu bol priznaný režijný paušál v sume 2 x 164 Sk. Ústavný súd priznal sťažovateľke úhradu trov konania v celkovej sume 6 825,40 Sk.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. júna 2006